https://dergipark.org.tr/tr/pub/igdirsosbilder

Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi

E-ISSN: 2147-6152

Yıl 15, Sayı 42, Mayıs 2026

[Araştırma Makalesi] **Atıf/Citation**: Kale, A. (2026). "Bir Ekoturizm Unsuru Olarak Cennet-Cehennem Obrukları: Ziyaretçi Algıları Üzerine Nitel Bir Araştırma", *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. (42): s. 165-177. **Gönderim Tarihi**: 28.01.2026 **Kabul ve Yayın Tarihi**: 02.04.2026-19.05.2026 **DOI**: 10.54600/igdirsosbilder.1873410

Yazar/Author

Anıl KALE*

Makale Adı/Article Name

Bir Ekoturizm Unsuru Olarak Cennet-Cehennem Obrukları: Ziyaretçi Algıları Üzerine Nitel Bir Araştırma**

The Heaven-Hell Sinkholes as an Ecotourism Element: A Qualitative Study on Visitor Perceptions

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, Mersin ili Silifke ilçesinde yer alan ve önemli karstik oluşumlar arasında bulunan Cennet-Cehennem Obrukları'nın sahip olduğu ekoturizm potansiyelini, ziyaretçi algıları ve deneyimleri doğrultusunda nitel bir yaklaşımla değerlendirmektir. Çalışmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmış ve elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Araştırma bulguları, Cennet-Cehennem Obrukları'nın sahip olduğu eşsiz doğal yapı, antik yapı kalıntıları ve Zeus ile Typhon efsanesine dayanan "jeomitolojik" kimliğinin, alanı kitle turizmine alternatif güçlü bir cazibe merkezi haline getirdiğini göstermektedir. Ziyaretçiler, alanın jeolojik ve kültürel değerlerini önemli bir çekicilik unsuru olarak görürken; fiziksel erişilebilirlik sorunları, engelsiz turizm altyapısının yetersizliği, tanıtım eksikliği ve çevresel kirlilik gibi faktörleri temel zayıflıklar olarak vurgulamışlardır. Bu potansiyelin sürdürülebilir bir ekoturizm modeline dönüştürülebilmesi için; engelsiz erişimi sağlayacak altyapı yatırımlarının yapılması, dijital pazarlama stratejileriyle etkin tanıtım faaliyetlerinin yürütülmesi, alanın taşıma kapasitesinin gözetilmesi ve turizm yönetişimi süreçlerine yerel halkın aktif katılımının sağlanması stratejik bir zorunluluk olarak önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ekoturizm, Cennet- Cehennem Obrukları, Sürdürülebilir Turizm, Ziyaretçi Algısı.

ABSTRACT

The main purpose of this study is to evaluate the ecotourism potential of the Cennet-Cehennem (Heaven-Hell) Sinkholes, which are significant karstic formations located in the Silifke district of Mersin, through a qualitative approach based on visitor perceptions and experiences. Semi-structured interviews were used as the data collection tool, and the obtained data were analyzed using content analysis. The research findings indicate that the unique natural structure of the sinkholes, the remains of ancient buildings, and its "geomythological" identity based on the legend of Zeus and Typhon make the area a powerful alternative attraction center to mass tourism. While visitors view the geological and cultural values of the site as major attractions, they highlight physical accessibility issues, inadequate barrier-free tourism infrastructure, lack of promotion, and environmental pollution as primary weaknesses. In order to transform this potential into a sustainable ecotourism model, it is strategically imperative to make infrastructural investments that ensure barrier-free access, execute effective promotional activities through digital marketing strategies, monitor the carrying capacity of the destination, and ensure the active participation of the local community in tourism governance processes.

Keywords: Ecotourism, Heaven-Hell Sinkholes, Sustainable Tourism, Visitor Perception.

* Dr. Öğr. Üyesi, Mersin Üniversitesi, Turizm Fakültesi, anilkale@mersin.edu.tr

** Bu çalışma için Mersin Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'nun 03/11/2025 tarih ve 12 numaralı toplantısında alınan 278 sıra sayılı karar uyarınca Etik Kurul onayı alınmıştır.

Extended Abstract

In recent years, the devastating environmental and socio-cultural impacts of mass tourism have compelled academics and policymakers to seek sustainable alternatives (Buckley, 2012). Ecotourism has emerged as a leading paradigm, defined as responsible travel to natural areas that conserves the environment and sustains the well-being of local people (The International Ecotourism Society [TIES], 2015). Türkiye possesses immense ecotourism potential. Among its most remarkable natural heritage sites are the Cennet-Cehennem (Heaven and Hell) Sinkholes in Mersin. Geomorphologically, these are classic karst formations created by the collapse of underground caves (Ford & Williams, 2007). However, their significance extends beyond geology. Scientifically recognized as "geomythosites", they are locations where dramatic geological features inspired enduring myths (Kazancı & Boyraz-Aslan, 2025; Zorlu et al., 2026). According to Greek mythology, an epic battle occurred here between Zeus and the hundred-headed monster Typhon. Typhon initially defeated Zeus, imprisoning him in the Cennet Sinkhole. Rescued by Hermes and Pan, Zeus regained his powers, defeated Typhon, and temporarily imprisoned the monster in the Cehennem Sinkhole before burying him under Mount Etna. This mythological identity significantly amplifies the site's attractiveness. Furthermore, the area hosts the ancient Temple of Pan and the 5th-century Church of the Virgin Mary. Integrating such fragile sites into tourism brings complex challenges regarding visitor experience and sustainability. Thus, placing visitors' perceptions at the center of planning is vital for sustainable management (Sayın & Karaman, 2019; Akmaz, 2024; Artuğer et al., 2024).

The primary purpose of this study is to evaluate the ecotourism potential of the Cennet-Cehennem Sinkholes through a qualitative phenomenological approach based on visitors' direct experiences. Phenomenology aims to uncover the lived experiences of individuals regarding a specific phenomenon (Yıldırım & Şimşek, 2021). The study group consisted of 16 tourists visiting the site in 2025. In qualitative research, conducting in-depth interviews with 8 to 15 purposively selected participants is generally considered sufficient to reach data saturation (Ceylan, 2023). Data collection began with participant observation to gather contextual information. Subsequently, a semi-structured interview form, consisting of demographic and eight open-ended questions, was utilized. Interviews were conducted face-to-face and lasted 25 to 30 minutes. To maintain participant confidentiality, respondents were coded from K1 to K16. The data were subjected to descriptive and content analysis, eventually being categorized under three main themes.

The findings reveal that the Cennet-Cehennem Sinkholes are perceived as a highly attractive destination. Under the first theme, "Visitor Motivations and Experience," the majority of participants stated they were motivated by curiosity, a desire to experience nature, and the site's mythological reputation. The proximity to other attractions, such as Astım Cave and Kızkalesi, creates an appealing integrated tourism route, aligning with ecotourism principles (Weaver, 2001; Fennell, 2021). However, the positive experience is frequently compromised by physical challenges. Navigating the 450 steep steps into the Cennet Sinkhole is tiring, and participants highlighted the inadequacy of the elevator—used exclusively for ascending—along with a lack of resting areas. In the second theme, "Promotion, Transportation, and Service Facilities", significant barriers were identified. Participants emphasized ineffective promotion and inadequate directional signage. A critical issue is the lack of "barrier-free tourism" infrastructure, restricting access for disabled or elderly individuals. While local tradesmen were welcoming, visitors complained about high prices, indicating a need for effective auditing. The third theme, "Cultural Values and Sustainability Perception", demonstrated that visitors have high environmental awareness. They expressed profound concerns regarding threats to the fragile karst ecosystem, such as landslides, soil erosion, and severe garbage pollution. Encountering pollution in a paid-entry natural site dramatically diminishes visitor satisfaction. These findings parallel literature emphasizing environmental protection in sustainable tourism (Gössling & Hall, 2006; Honey, 2008).

This study confirms that the Cennet-Cehennem Sinkholes possess substantial ecotourism and geotourism potential as a unique geomythological site, offering a strong alternative to mass tourism. However, transforming this potential into a sustainable model requires urgent interventions. First, physical accessibility issues must be resolved through infrastructural investments, such as reorganizing elevator usage and building viewing terraces, to achieve "barrier-free tourism" objectives. Second, effective promotional activities supported by modern digital marketing strategies must be implemented. Furthermore, to mitigate environmental degradation caused by tourism pressure, strict conservation policies based on the site's carrying capacity are essential. Ultimately, achieving long-term sustainability depends on fostering environmental consciousness among all stakeholders and ensuring the active participation of the local community in the destination's governance.

Giriş

Son yıllarda, kitlesel turizmin yol açtığı çevresel tahribat ve taşıma kapasitesinin üzerinde talep gören destinasyonlar, hem akademisyenler hem de politika yapıcılar nezdinde sürdürülebilir turizm alternatiflerine olan ilgiyi önemli ölçüde artırmaktadır (Buckley, 2012: 529). Bu alternatiflerin başında gelen ekoturizm, doğal alanlara yönelik, çevreye duyarlı, yerel halkın refahını gözeten ve çevre bilincini geliştirmeyi hedefleyen bir seyahat anlayışı olarak benimsenmektedir (Uluslararası Ekoturizm Topluluğu, 2015). Türkiye, sahip olduğu zengin biyolojik çeşitlilik, jeolojik miras ve kültürel tarih ile önemli bir ekoturizm potansiyeline sahiptir (Sayın, 2022: 133). Bu potansiyeli barındıran önemli doğal miras alanlarından biri de Mersin'in Silifke ilçesinde bulunan Cennet-Cehennem Obrukları'dır (Doğanay ve Zaman, 2001: 105). Obruklar, karstik topoğrafyanın tipik oluşumlarından olup, yeraltındaki mağara tavanlarının çökmesiyle oluşan, genellikle derin ve dik kenarlı çukurlardır (Ford ve Williams, 2007: 478). Obruklar doğal güzellikleri ve oluşum şekilleriyle (flora-fauna zenginliği, morfometrik şekilleri, gölleri ve doğal yapıları) ile turizm potansiyeline sahiptir (Tapur ve Bozyiğit, 2016; Kurtoğlu vd., 2024). Cennet-Cehennem Obrukları, jeomorfolojik oluşumun yanı sıra, içlerinde barındırdığı tarihi kalıntılar (Cennet Obruğundaki Meryem Ana Kilisesi) ve mitolojik hikayelerle sadece doğal değil, aynı zamanda kültürel ve inanç turizmi açısından da güçlü bir çekim merkezidir (Kurtoğlu vd., 2024: 235). Ancak, bu tür doğal ve kültürel miras alanlarının turizme kazandırılması; ziyaretçi deneyimi, altyapı, çevresel sürdürülebilirlik ve yerel kalkınma gibi bir dizi karmaşık konuyu da beraberinde getirmektedir (Newsome vd., 2012). Bu noktada, turizm planlamasının merkezine ziyaretçilerin algı ve deneyimlerini koymak, sürdürülebilir yönetim stratejileri geliştirmek açısından hayati öneme sahip olduğu ifade edilebilir. Ziyaretçilerin beklentileri, memnuniyet düzeyleri ve karşılaştıkları sorunlara ilişkin doğrudan geri bildirimler (Sayın ve Karaman, 2019; Artuğer vd., 2024), alanın mevcut durumunu değerlendirmek ve geleceğe yönelik iyileştirme politikaları oluşturmak için çok önemli veriler sunar (Akmaz, 2024: 413).

Bu çalışmanın temel amacı, Cennet-Cehennem Obrukları'nın bir ekoturizm unsuru olarak sahip olduğu potansiyeli, doğrudan ziyaretçi algıları üzerinden nitel bir yaklaşımla değerlendirmektir. Cennet ve Cehennem Obrukları üzerine literatürde çeşitli çalışmalar yapılmış olmakla birlikte (Akdağ, 2013: 183), bu çalışmaların büyük ölçüde bölgenin jeolojik özellikleri, tarihi geçmişi, doğal yapısı ve turizm potansiyeli gibi konulara odaklandığı görülmektedir. Ancak mevcut literatür incelendiğinde, destinasyonun ziyaretçi deneyimleri ve algıları çerçevesinde ele alındığı çalışmaların sınırlı olduğu dikkat çekmektedir. Bu bağlamda, söz konusu araştırma Cennet ve Cehennem Obrukları'nı ziyaret eden turistlerin deneyimlerini, değerlendirmelerini ve algılarını doğrudan kendi ifadeleri üzerinden incelemesi bakımından literatüre farklı bir bakış açısı sunmaktadır. Araştırma, destinasyonun ziyaretçi perspektifinden değerlendirilmesine olanak sağlaması, ziyaretçilerin memnuniyet düzeyleri, beklentileri ve gözlemlerine ilişkin nitel veriler ortaya koyması açısından önem taşımaktadır. Bu yönüyle çalışma, hem mevcut literatürdeki boşluğun doldurulmasına katkı sağlamakta hem de bölgenin turizm planlaması ve yönetimi açısından uygulanabilir öneriler geliştirilmesine zemin hazırlamaktadır. Dolayısıyla çalışma, Cennet ve Cehennem Obrukları'nın ziyaretçi deneyimi temelinde nitel bir yaklaşımla ele alınması bakımından özgün bir nitelik taşımaktadır. Çalışmada, ziyaretçilerin obrukları ziyaret motivasyonları, deneyimleri, karşılaştıkları sorunlar ve bölgenin sürdürülebilirliğine ilişkin görüşleri derinlemesine incelenmekte ve bu bulgular ışığında alanın turizm potansiyelini üst düzeye çıkaracak, çevresel değerleri koruyacak ve yerel kalkınmayı destekleyecek stratejilere katkı sağlanması hedeflenmektedir.

1. Kavramsal Çerçeve ve Literatür

1.1. Ekoturizm Kavramı

Ekoturizm terimi, literatürde ilk olarak 1978 yılında Keton Miller tarafından kullanılmış, 1983 yılında ise Hector Ceballos-Lascurain tarafından nispeten bozulmamış doğal alanları ziyaret eden ve bu alanların korunmasına katkı sağlayan, çevreye duyarlı bir seyahat anlayışını tanımlamak amacıyla yazılı metinlere geçirilmiştir (Ceballos-Lascurain, 1987). Ekoturizmin temel özellikleri literatürde çeşitli araştırmacılar tarafından ele alınmış olup; bu kapsamda ekoturizmin öncelikle

bozulmamış doğal alanlara ve yaban hayatına odaklanan, ekolojik sistemin muhafaza edilmesini sorumluluk edinen doğa temelli bir faaliyet olduğu vurgulanmaktadır (Weaver, 2001; Fennell, 2021). Bunun yanı sıra ekoturizm, ziyaret edilen alanın ekolojik bütünlüğünün korunmasına finansal ve fiili destek sağlarken, elde edilen gelirin önemli bir kısmının yerel ekonomiye aktarılması yoluyla yöre halkının sosyo-ekonomik açıdan kalkınmasını ve turizm sürecine aktif katılımını teşvik eden oldukça faydalı bir modeldir (Erdoğan, 2003: 109). Kitle turizminin aksine, doğaya minimum etki bırakacak şekilde ve genellikle küçük gruplar halinde gerçekleştirilen bu turizm türü, aynı zamanda hem ziyaretçilere hem de yerel halka alanın doğal ve kültürel değerleri hakkında çevre eğitimi ve bilinçlendirme fırsatları sunan kritik bir yaklaşımdır (Kuter ve Ünal, 2009: 153-154).

1.2. Ekoturizm ve Sürdürülebilirlik İlişkisi

Ekoturizm, sürdürülebilir turizm anlayışının en somut ve özelleşmiş uygulama alanlarından biri olarak değerlendirilmektedir (Akşit, 2007: 441). Sürdürülebilir turizm; kültürel bütünlüğü, ekolojik süreçleri ve biyolojik çeşitliliği korurken aynı zamanda çevresel, ekonomik ve sosyo-kültürel sürdürülebilirliği bir bütün olarak ele almaktadır (Dünya Turizm Örgütü, 2005). Ekoturizm ise sürdürülebilirliğin özellikle çevre ve yerel toplum ayaklarını merkezine alarak, doğal kaynakların tüketilmeden kullanılmasına, ekosistemlere verilen zararın en aza indirilmesine ve turizm gelirlerinin yerel kalkınmaya aktarılmasına odaklanan etkili bir strateji olarak ön plana çıkmaktadır (Kaypak, 2010: 95).

Nitekim ekoturizm, uzun vadeli ve dengeli bir kalkınma modeli oluşturmayı amaçlamakta olup, günümüzde Birleşmiş Milletler'in Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'na (SKA) ulaşmada oldukça önemli bir stratejik araç olarak kabul edilmektedir (Spenceley ve Rylance, 2021: 10). Yeni eklenen kaynaklar ve güncel yaklaşımlar, ekoturizmin sadece korumacı bir yapıdan ibaret olmadığını; aynı zamanda döngüsel ekonomi ve onarıcı turizm gibi yeni nesil sürdürülebilirlik eğilimleriyle de doğrudan bağlantılı olduğunu güçlü bir şekilde ortaya koymaktadır (Ulaş, 2010: 151). Bu bağlamda, ekoturizm destinasyonlarındaki doğal kaynakların ve biyoçeşitliliğin korunması, kırsal alanlarda sürdürülebilir ekonomik kalkınmanın sağlanması açısından kritik bir rol oynamaktadır (Kaypak, 2010: 11).

1.3. Doğal Oluşumlar ve Turizm İlişkisi

1.3.1. Mağaralar, Obruklar ve Jeolojik Oluşumların Turizm Potansiyeli

Jeoturizm, genel hatlarıyla jeolojik ve jeomorfolojik mirasın sürdürülebilir turizmi olarak tanımlanmakta olup ekoturizmle yakından ilişkilidir (Migoń, 2018: 173). Mağaralar, obruklar, kanyonlar ve travertenler gibi benzersiz jeolojik oluşumlar, jeoturizmin ve ekoturizmin temel çekiciliklerini oluşturur (Newsome ve Dowling, 2010: 2-4). Bu oluşumlar, sahip oldukları estetik güzellik, nadirlik, bilimsel değer ve macera potansiyeli nedeniyle özellikle doğasever, macera arayan ve eğitim odaklı turistler için güçlü bir cazibe merkezidir (Dowling, 2011: 2). Karstik alanlarda yeraltı sularının kireçtaşı tabakalarını aşındırması sonucu tavanların çökmesiyle meydana gelen obruklar gibi yapılar, hem yeryüzü şekillerinin evrimine dair ipuçları sundukları için bilimsel araştırmalara konu olmakta hem de olağanüstü manzaraları ve zorlu erişimleriyle macera ve doğa turizmi için ideal ortamlar sunmaktadır (Tapur ve Bozyiğit, 2016: 253). Ayrıca mağara turizmi gibi doğa temelli aktiviteler, kırsal kalkınmaya ivme kazandıran ve kitle turizmine alternatif yaratan sürdürülebilir bir ekoturizm potansiyeli barındırmaktadır (Arpacı vd., 2012: 62; Akdağ, 2013: 183).

1.3.2. Doğal Mekanların Kültürel ve Mitolojik Değeri

Doğal mekânlar, yalnızca fiziksel özellikleriyle değil, insanların onlara atfettiği kültürel, tarihi ve mitolojik anlamlarla da güçlü bir turistik çekicilik kazanır (Reynard ve Giusti, 2026). Bir mağaranın veya obruğun geçmişte sığınak, ibadet yeri veya efsanevi bir olayın merkezi olarak kabul edilmesi, o alanı salt bir doğa harikası olmaktan çıkarıp derin manevi katmanları olan bir kültürel peyzaja dönüştürür (Pijet-Migoń ve Migoń, 2022: 3). Günümüzde jeolojik unsurlar ile mitolojik anlatıların bu birleşimi "jeomitoloji" kavramıyla açıklanmaktadır (Burbery, 2021: 2). Jeolojik bilgilerin yerel efsanelerle harmanlanarak sunulduğu jeomitolojik alanlar, ziyaretçilere

hem doğayı anlama hem de derin bir kültürel deneyim yaşama fırsatı sağladığından giderek daha popüler destinasyonlar haline gelmektedir (Telecka, 2024: 3). Nitekim Türkiye coğrafyası, Cennet-Cehennem Obrukları'ndaki Zeus ile Typhon savaşı örneğinde olduğu gibi, eşsiz jeolojik oluşumların eski inançlar ve mitolojik efsanelerle bütünleştiği oldukça zengin bir jeomitolojik mirasa ev sahipliği yapmaktadır (Zorlu vd., 2026: 2)

1.4. Cennet-Cehennem Obrukları'nın Ekoturizmdeki Yeri

1.4.1. Coğrafi ve Jeolojik Özellikleri

Cennet-Cehennem Obrukları, Mersin ilinin Silifke ilçesine bağlı Narlıkuyu Mahallesi sınırları içerisinde yer almaktadır. Antik dönemde Dağlık Kilikya bölgesi sınırları içinde Korykion Antron adıyla bilinen bu obruklar, Miyosen döneminde yeraltı derelerinin sığ denizel kireçtaşı tabakalarını kimyasal erozyonla eritmesi ve zamanla altı oyulan mağara tavanlarının çökmesi sonucu doğal yollarla meydana gelmiş karstik çöküntülerdir (Zorlu vd., 2026: 10). Ağız kısmı elips biçiminde olan Cennet Obruğu, 250x110 metre boyutlarında ve yaklaşık 70 metre derinliğindedir (Şahin vd., 2010: 65). Bu obruğun tabanına, büyük kısmı antik dönemden kalma 452 basamaklı geniş bir taş merdivenle inilebilmektedir. Mağaranın girişinde, 5. yüzyılda Paulus adında dindar bir kişi tarafından Meryem Ana'ya ithafen kesme taştan inşa edilmiş tarihi bir kilise (Meryemlik Kilisesi/Şapeli) yer almaktadır (Şahin vd., 2010: 66). Cennet Obruğu'nun yaklaşık 75 metre kuzeyinde yer alan Cehennem Obruğu ise 75x50 metre ağız çapına ve 128 metre derinliğe sahiptir (Zorlu vd., 2026: 5). Kenarları oldukça dik ve içbükey bir yapıya sahip olduğu için Cehennem Obruğu'nun tabanına özel donanımlar olmaksızın inmek dışarıdan mümkün değildir (Efe, 2020).

1.4.2. Tarihsel, Mitolojik ve Kültürel Önemi

Bölge, sahip olduğu jeolojik yapı ile birlikte tarihsel, mitolojik ve kültürel açıdan da önemli bir miras alanı niteliği taşımaktadır. Yunan mitolojisine göre, tanrıların başı Zeus ile yüz başlı canavar Typhon arasındaki büyük savaş bu obruklarda gerçekleşmiştir (Zorlu vd., 2026: 5). Efsaneye göre, ilk karşılaşmada Typhon tarafından yenilgiye uğratılarak Cennet Obruğu'na hapsedilen Zeus; Hermes ve Pan'ın yardımıyla kurtulmuş ve gücüne yeniden kavuşmuştur. Ardından Typhon'u mağlup eden Zeus, canavarı Etna Yanardağı'nın altına sonsuza dek kapatmadan önce bir süre Cehennem Obruğu'na hapsetmiştir (Saltık, 2020).

Bunun yanı sıra alan, yalnızca efsanelerle sınırlı kalmamış; Pagan dönemden başlayarak Hristiyanlığın erken evrelerine kadar kesintisiz biçimde kullanılmış; antik çağlarda bereketle ilişkilendirilen ve Anadolu'da tespit edilebilen tek Pan Tapınağı'na ev sahipliği yapması burayı kültürel açıdan eşsiz kılmaktadır (Efe, 2020). Erken Hristiyanlık döneminde, MS 5. yüzyılda dindar bir kişi olan Paulus tarafından obruğun içerisine (doğal Pan Tapınağı'nın merkezine) inşa edilen Meryem Ana Kilisesi ve obruğun güneyinde yer alıp geç Antik Dönem'de kiliseye dönüştürülen Hellenistik Zeus Tapınağı'nın varlığı, bölgenin antik çağlardan itibaren çok katmanlı ve önemli bir dini merkez olduğunu ortaya koymaktadır (Şahin vd., 2010: 66).

1.4.3. Turizmdeki Yeri ve Potansiyeli

Cennet-Cehennem Obrukları, popüler kitle turizmi güzergâhlarına yakın olmasına rağmen, kitle turizmine alternatif olan jeoturizm ve ekoturizm kapsamında değerlendirilmesi gereken özgün bir potansiyel barındırmaktadır (Zorlu vd., 2026). Sahip olduğu sarp jeomorfolojik yapı ve Zeus-Typhon savaşı gibi efsaneler, alanın bilimsel literatürde jeomitolojik alan olarak turistik çekiciliğini artırmaktadır (Kazancı ve Boyraz-Aslan, 2025). Ayrıca yakın çevresindeki Narlıkuyu Mozaik Müzesi ve obruklara sadece 600 metre mesafede bulunan Astım Mağarası ile birleştirilerek bütünleşik bir turizm rotası oluşturulması, destinasyonun değerini uluslararası boyuta taşıyabilir. Ancak bu potansiyelin sürdürülebilir bir kalkınma modeline dönüştürülebilmesi için fiziksel erişilebilirlik sorunlarının altyapı yatırımlarıyla çözülerek engelsiz turizm hedefine uyum sağlanması elzemdir. Bunun yanı sıra, artan ziyaretçi talebinin kırılgan karstik ekosistem üzerinde yaratacağı çevresel tahribatı önlemek adına alanın taşıma kapasitesi gözetilmeli; dijital pazarlama stratejileriyle desteklenen ve destinasyon yönetimine

yerel halkın aktif katılımını sağlayan koruma-kullanma politikaları ivedilikle hayata geçirilmelidir (Türkmen, 2024: 31-38).

2. Yöntem

Araştırma, Mersin Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'nun 03/11/2025 tarihli 12 nolu toplantısının 278 nolu kararı ile etik yönden uygun bulunmuştur.

2.1. Veri Toplama Aracı ve Süreci

Bu araştırmada, olay ve olguları kendi doğal ortamlarında bütüncül ve gerçekçi bir bakış açısıyla incelemeyi amaçlayan nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır (Hazarhun & Koçak, 2019; Yıldırım & Şimşek, 2021). Çalışmada, Cennet-Cehennem Obrukları'nı ziyaret eden turistlerin destinasyona ilişkin deneyimlerini ve algılarını derinlemesine ortaya koyabilmek amacıyla nitel araştırma desenlerinden fenomenoloji (olgubilim) yaklaşımı benimsenmiştir. Fenomenoloji, bireylerin belirli bir olguya ilişkin yaşantılarını ve bu yaşantılara yükledikleri anlamları ortaya çıkarmayı amaçlayan bir araştırma desenidir.

Araştırmanın veri toplama sürecinde öncelikle araştırmacı tarafından alanda katılımcı gözlem yapılarak ön bilgiler elde edilmiştir. Ardından alanyazın taraması ve konu uzmanlarının görüşleri doğrultusunda; demografik sorular ile 8 adet açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Görüşmeler, 2025 yılı içerisinde ziyaretçilerle yüz yüze gerçekleştirilmiş ve her biri ortalama 25–30 dakika sürmüştür. Etik ilkeler gereği katılımcıların gizliliğini sağlamak amacıyla araştırmacı tarafından alınan notlar K1'den K16'ya kadar kodlanarak değerlendirilmiştir.

Araştırmanın evrenini, Mersin ili Silifke ilçesindeki Cennet-Cehennem Obrukları'nı ziyaret eden turistler oluşturmaktadır. Nitel araştırmalarda örneklem büyüklüğüne ilişkin kesin bir standart bulunmamakla birlikte, temel amaç az sayıda katılımcı ile derinlemesine ve zengin bilgiye ulaşmaktır (Ceylan, 2023: 25). Alanyazında, katılımcı sayısından ziyade araştırma problemine uygun bireylerin seçilmesi gerektiği ve 8 ile 15 kişiyle yapılan derinlemesine görüşmelerin veri doygunluğu açısından genellikle yeterli olduğu vurgulanmaktadır (Ceylan, 2023: 4-20). Bu doğrultuda araştırmanın çalışma grubu, destinasyonu ziyaret eden turistler arasından amaçlı olarak seçilen 16 katılımcıdan oluşturulmuş ve veri toplama süreci tamamlanmıştır.

3. Bulgular

Bu bölümde, ziyaretçilerle gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen bulgulara yer verilmektedir. Söz konusu bulgular; katılımcıların demografik özellikleri, destinasyona nereden ve kimlerle geldikleri, kullandıkları ulaşım araçları ve bilgi kaynaklarına yönelik genel profil verileri ile ziyaretçilerin Cennet-Cehennem Obrukları hakkındaki algı, deneyim ve düşüncelerini içeren tematik değerlendirmeler olmak üzere iki ana çerçevede sunulmuştur.

Tablo 1. Katılımcılara (K) Yönelik Bulgular

K ↓	**Cinsiyet**	**Yaş**	**Meslek**	**Medeni durum**	**Gelinen yer**	**Kiminle gelindiği**	**Kullanılan ulaşım aracı**	**Hangi kaynaklardan bilgi alındığı**
K1	Erkek	24	Öğrenci	Bekâr	Adana	Aile	Şahsi araç	Arkadaş tavsiyesi
K2	Erkek	25	Fotoğrafçı	Bekâr	Ankara	Aile	Şahsi araç	Arkadaş tavsiyesi
K3	Kadın	33	Şehir plancısı	Evli	Mersin	Aile	Şahsi araç	İnternet
K4	Erkek	34	Mühendis	Evli	Mersin	Aile	Şahsi araç	İnternet
K5	Kadın	32	Öğretmen	Bekâr	İzmir	Arkadaşlar	Şahsi araç	İnternet
K6	Erkek	19	Öğrenci	Bekâr	Gaziantep	Aile	Şahsi araç	İnternet

K7	Kadın	21	Öğrenci	Bekâr	Ankara	Arkadaşlar	Taksi	İnternet
K8	Erkek	27	Askeri personel	Evli	Ankara	Arkadaşlar	Şahsi araç	Arkadaş tavsiyesi
K9	Kadın	21	Öğrenci	Bekâr	KKTC	Arkadaşlar	Taksi	İnternet
K10	Kadın	20	Öğrenci	Bekâr	KKTC	Arkadaşlar	Otobüs ve sonrası yürüyerek	İnternet
K11	Kadın	25	Bilişim uzmanı	Bekâr	Yozgat	Okul gezisi	Otobüs	İnternet ve arkadaş tavsiyesi
K12	Kadın	20	Barista	Bekâr	KKTC	Arkadaşlar	Taksi	Sosyal medya
K13	Erkek	21	Öğrenci	Bekâr	Konya	Arkadaşlar	Taksi	Arkadaş tavsiyesi
K14	Kadın	22	Öğrenci	Bekâr	Yozgat	Okul gezisi	Otobüs	Arkadaş tavsiyesi
K15	Kadın	34	Hemşire	Evli	İstanbul	Aile	Kendi aracı	İnternet
K16	Erkek	35	Esnaf	Evli	Kayseri	Aile	Kendi aracı	İnternet

Tablo 1'e göre katılımcıların büyük çoğunluğu (10 katılımcı) 20-30 yaş aralığında ve çoğunluğu kadındır (9 katılımcı). Araştırmada farklı meslek gruplarına mensup 9 katılımcı bulunmasına karşın, geri kalan 7 katılımcı öğrencidir ve katılımcıların büyük bir kısmı bekârdır (11 katılımcı). Tablo 1 incelendiğinde katılımcıların çoğunluğunun uzak bölgelerden geldiği, sadece üç katılımcının yakın bölgelerden (Mersin ve Adana'dan) geldiği anlaşılmaktadır. Ayrıca katılımcılar Cennet-Cehennem Obrukları'nı genellikle arkadaşları ve aileleri ile ziyarete gelmişlerdir. Sadece K11 ve K14 kodlu katılımcılar alan ziyaretlerini okul gezisi ile gerçekleştirdiklerini belirtmişlerdir.

Katılımcılara, Cennet-Cehennem Obrukları'na ilişkin yaklaşımlarını ve karşılaşılan sorunların belirlenmesine yönelik üç tema altında toplam sekiz soru soru sorulmuştur. Bu sorular ve katılımcıların verdikleri cevaplar şunlardır;

Ziyaret motivasyonları ve deneyim teması (ziyaret nedenleri, karşılaşılan sorunlar ve genel deneyim değerlendirilmesi) altında sorulan sorular şu şekildedir;

1- Katılımcılara; "Cennet-Cehennem Obrukları'nı ziyaret nedeniniz nedir?" sorusu sorulmuş, katılımcılardan çoğunlukla; "tavsiye edilen tanınmış bir yer olması nedeniyle" (K10, K11, K12, K13, K14, K15, K16), "merak ettiğim için" (K5, K6, K7), "adını çokça duyduğum için" (K3, K4), ve "doğal güzellikleri daha yakından görmek için" (K1, K9) cevapları alınmıştır.

2- Katılımcılara; "Cennet-Cehennem Obrukları'nı ziyaretiniz esnasında karşılaştığınız önemli sorunlar nelerdir?" sorusu sorulmuş ve çoğunlukla; "korkuluklar yetersiz, düşme tehlikesi var" (K1, K5, K16), "mesafe çok uzun, yorucu" (K9, K10, K11), "çöp sorunu var" (K2, K7, K16), "dinlenmek için yeterli alan yok" (K3, K4), "asansör yetersiz, sadece çıkış için değil iniş için de kullanılmalı" (K12, K13) cevapları alınmıştır.

Tanıtım, ulaşım ve hizmet olanakları (tanıtım düzeyi, hizmetlerin yeterliliği, engelli erişimi, esnafın tutumu ve hizmet kalitesi) altında sorulan sorular sorulmuş ve şu cevaplar alınmıştır:

1- Katılımcılara; "Cennet-Cehennem Obruğunun yeterince tanıtıldığını düşünüyor musunuz?" sorusu sorulmuş ve katılımcılardan çoğunlukla; "hayır düşünmüyorum" (K6, K7, K11, K14, K15), "hayır maalesef yeterince tanınmıyor" (K10, K16), "hayır daha fazla tanıtım gerekli" (K9), "hayır, biraz daha reklamı yapılmalı" (K8, K13) gibi çoğunlukla olumsuz cevapların yanı sıra "evet" (K2, K3, K4, K5), "evet daha önce internette rastladım" (K1, K12) cevapları da alınmıştır.

2- "Bölge esnafının tutumları hakkında neler düşünüyorsunuz" sorusuna; K5 ve K9 tarafından "ilgili ve samimilerdi fakat her şey pahalı", K3 tarafından "dükkânlar pahalı, esnaf kibar" cevapları alınmıştır. Ayrıca diğer katılımcılardan genel olarak esnafın, iyi, samimi, güler yüzlü, yardımsever ve kibar oldukları ancak fiyatların yüksek olduğuna dair cevaplar alınmıştır.

3- Katılımcılara; "Cennet-Cehennem Obrukları'na ulaşım ve bölgede verilen alt yapı hizmetleri hakkında neler düşünüyorsunuz?" sorusu sorulmuş ve katılımcılardan; "hizmetler bence yeterli" (K1, K3, K12, K14), "yeterli olduğunu düşünüyorum" (K4, K13), "bilgilendirmeler yeterliydi" (K5, K7, K15), "ulaşım kötü, diğerleri yeterli" (K9, K10, K16), "biraz yetersiz" (K11), "aydınlatma daha iyi olabilir (K2), "merdivenler daha düzgün olmalı" (K8) cevapları alınmıştır.

4- Katılımcılara; "Engelli turistlerin Cennet-Cehennem Obrukları'nı ziyaretleri hakkında ne düşünüyorsunuz?" sorusu sorulmuş ve katılımcıların tamamı engelli turistlerin obruğu ziyaret etmelerinin çok zor olduğunu belirtmişlerdir. Sorulan soruya verilen cevapların bazıları şu şekildedir; "zor bence iniş çıkışlar yapılamaz" (K1), "merdivenlerden dolayı zor olduğunu düşünüyorum" (K2, K4), "uygun değil" (K16), "bence çok zor, asansör sadece inmelerinde yardımcı olur, gezemezler" (K5, K10), "merdivenlerden dolayı rahat olacağını düşünmüyorum, gezmeleri büyük sorun" (K7), "rampalardan dolayı engelli turistler için çok zor" (K3).

Kültürel değerler ve sürdürülebilirlik algısı teması (tarihi ve kültürel unsurların ziyaret tercihine etkisi, doğal yapının korunmasına yönelik farkındalık ve çevresel riskler ve turizm bilinci) dahilinde 2 soru sorulmuş ve şu cevaplar alınmıştır;

1- Katılımcılara; "Bölgede bulunan diğer tarihi ve kültürel değerlerin Cennet-Cehennem Obruğunu tercihinizde ne gibi etkisi oldu?" sorusu sorulmuş ve katılımcılardan çoğunlukla; "bölgeye yakın mağaralar ve doğal güzelliklerin olması etkili oldu" (K2, K3, K15), "diğer tarihi yerlere yakın olması tercih nedenimi etkiledi" (K7, K12), "çevrede gezilecek yerler var, hepsi birlikte cazip, hepsini aynı anda görme imkanım oldu" (K6, K9), "Kızkalesi'ne yakın olduğu için" (K4, K11), "doğal güzellikler ve çevre tercihimde etkilidir" (K5, K8, K16), "sadece Cennet- Cehennem hakkında bilgim var" (K10, K14) cevapları alınmıştır.

2- Katılımcılara; "Size göre obruğun doğal yapısını bozabilecek riskler nelerdir?" sorusu sorulmuş ve katılımcılardan; "erozyon ve toprak kayması" (K1, K3, K6, K7, K8, K10), "erozyon, çevre kirliliği ve çöp sorunu" (K5, K11, K13, K15, K16), "çöp sorunu" (K2, K4, K12, K14) cevapları alınmıştır. Soruya K9 ise "cahillik" cevabını vermiştir.

Araştırma kapsamında Cennet-Cehennem Obrukları'nı ziyaret eden 16 katılımcı ile yapılan görüşmelerden elde edilen veriler, üç ana tema altında analiz edilmiştir. Katılımcıların demografik özellikleri, seyahat motivasyonları, karşılaştıkları sorunlar, bölgeye ilişkin hizmet algıları ve sürdürülebilirlik konusundaki farkındalıkları detaylı bir şekilde incelenmiştir.

Katılımcıların büyük çoğunluğunun (%68,75) 20-30 yaş aralığında, ağırlıklı olarak kadın (%56,25) ve öğrenci (%56,25) olduğu görülmektedir. Ziyaretçilerin çoğunluğu (%81,25) Mersin ve Adana dışındaki illerden gelmekte olup, bu durum destinasyonun ulusal ölçekte bilinirliğine işaret etmektedir. Katılımcıların büyük kısmı (%75) arkadaş veya aile grupları halinde seyahat etmiş, ulaşımda ise ağırlıklı olarak özel araç tercih edilmiştir (%62,5).

Ziyaret motivasyonları incelendiğinde, katılımcıların çoğunluğunun (%43,75) tavsiye üzerine ve merak duygusuyla (%25) bölgeyi ziyaret ettiği belirlenmiştir. Bu bulgu, destinasyonun kulaktan kulağa pazarlama etkisiyle tanındığını göstermektedir. Ziyaret esnasında karşılaşılan başlıca sorunlar arasında güvenlik eksiklikleri (korkuluk yetersizliği), fiziksel zorluklar (merdivenlerin yorucu olması), çevre kirliliği ve dinlenme alanlarının yetersizliği öne çıkmaktadır.

Tanıtım faaliyetlerine ilişkin değerlendirmelerde, katılımcıların %56,25'i tanıtımın yetersiz olduğunu ifade ederken, %43,75'i internet ve sosyal medya aracılığıyla bilgi sahibi olduklarını belirtmiştir. Bölge esnafı genel olarak güler yüzlü ve yardımsever bulunmakla birlikte, fiyatların

yüksekliği sıklıkla dile getirilen bir şikâyet konusudur. Altyapı hizmetleri konusunda katılımcıların %50'si yeterli değerlendirmesi yaparken, %31,25'i ulaşım ve aydınlatma gibi konularda iyileştirme gerektiğini belirtmiştir. Engelli erişimi konusunda ise katılımcıların tamamı (%100) mevcut koşulların engelli turistler için uygun olmadığını vurgulamıştır.

Kültürel ve sürdürülebilirlik algısı bağlamında, katılımcıların %81,25'i çevredeki diğer tarihi ve doğal güzelliklerin (Astım Mağarası, Kızkalesi, Narlıkuyu Mozaik Müzesi) ziyaret tercihlerinde etkili olduğunu ifade etmiştir. Doğal yapının korunmasına yönelik riskler konusunda ise katılımcıların %68,75'i erozyon ve toprak kayması, %62,5'i ise çevre kirliliği ve çöp sorununu önemli tehditler olarak tanımlamıştır. Bir katılımcının (K9) "cahillik" şeklindeki ifadesi, insan kaynaklı tahribata yönelik derin bir farkındalığı ve endişeyi yansıtmaktadır.

Yapılan gözlem ve görüşmeler sonucunda elde edilen bulgular, Cennet-Cehennem Obrukları'nın güçlü bir ekoturizm potansiyeline sahip olduğunu, ancak bu potansiyelin sürdürülebilir bir şekilde değerlendirilebilmesi için altyapı, tanıtım, erişilebilirlik ve çevre koruma konularında kapsamlı iyileştirmelere ihtiyaç duyulduğunu ortaya koymaktadır. Tablo 2'de Cennet Cehennem Obrukları'nın ekoturizm potansiyeline ilişkin SWOT analizi yer almaktadır.

Tablo 2. Cennet-Cehennem Obrukları'nın Ekoturizm Potansiyeline İlişkin SWOT Analizi

Güçlü Yönler (Strengths)	Zayıf Yönler (Weaknesses)	Fırsatlar (Opportunities)	Tehditler (Threats)
Doğal ve Kültürel Zenginlik: Eşsiz jeomorfolojik oluşumlar, flora-fauna çeşitliliği, tarihi Meryem Ana Kilisesi ve mitolojik zenginlik.	**Fiziksel Altyapı Eksiklikleri:** Korkulukların yetersizliği (düşme tehlikesi), yorucu merdivenler, dinlenme alanlarının olmayışı, aydınlatma sorunları.	**Dijital Pazarlama Potansiyeli:** Katılımcıların internet/sosyal medya aracılığıyla bilgi edinmesi, dijital tanıtım stratejilerinin etkin kullanılabileceğini gösterir.	**Jeolojik Riskler:** Erozyon ve toprak kayması gibi doğal süreçlerin obrukların yapısını tehdit etme potansiyeli.
Genç Ziyaretçi Profili: 20-30 yaş arası genç ve dinamik ziyaretçi kitlesinin varlığı.	**Erişilebilirlik Sorunları:** Engelli turistler için uygun rampa, yürüyüş yolu ve asansör düzenlemelerinin tamamen yetersiz olması.	**Ekoturizm Trendi:** Küresel ölçekte sürdürülebilir ve doğa temelli turizme artan ilgi.	**Çevresel Bozulma:** Bilinçsiz ziyaretçi davranışları sonucu doğal yapının tahribatı.
Kulaktan Kulağa Pazarlama Etkisi: Ziyaretçilerin büyük kısmının tavsiye üzerine gelmesi, memnuniyet potansiyelinin yüksek olduğunu gösterir.	**Tanıtım Yetersizliği:** Katılımcıların tanıtımı yetersiz bulması, ulusal/uluslararası bilinirliğin artırılması gerektiğine işaret eder.	**Bölgesel Turizm Rotaları:** Kızkalesi, Astım Mağarası, Narlıkuyu gibi yakın destinasyonlarla entegre turlar düzenlenerek bölge turizminin canlandırılması.	**Kontrolsüz Turizm Gelişimi:** Ziyaretçi taşıma kapasitesinin aşılması ve plansız altyapı yatırımları sonucu doğal dokunun zarar görmesi.
Tamamlayıcı Turizm Unsurları: Astım Mağarası, Narlıkuyu Mozaik Müzesi, Kızkalesi gibi yakın destinasyonlarla entegre tur rotası	**Ulaşım Zorlukları:** Uzaktan gelen ziyaretçiler için toplu taşıma imkânlarının kısıtlı olması, özel araç zorunluluğu.	**AB ve Kamu Fonları:** Sürdürülebilir turizm projeleri, altyapı iyileştirmeleri ve engelli erişimi için ulusal/uluslararası hibe ve destek programları.	**Rekabet:** Benzer jeolojik ve kültürel özelliklere sahip diğer turistik destinasyonların (Pamukkale, Kapadokya, diğer

oluşturma potansiyeli.			obruklar) daha güçlü tanıtımı.
Olumlu Esnaf Tutumu: Yerel esnafın genel olarak güler yüzlü, samimi ve yardımsever bulunması.	**Fiyat Algısı Sorunu:** Yerel esnafın fiyatlarının yüksek bulunması, fiyat standardizasyonu ihtiyacı.	**Yerel Kalkınma Potansiyeli:** Ekoturizmin gelişmesiyle birlikte bölge halkına istihdam ve gelir artışı sağlanması.	**İklim Değişikliği:** Değişen iklim koşullarının obrukların hidrolojik yapısı ve çevre ekosistemi üzerindeki olası olumsuz etkileri.
Çevre Bilinci: Ziyaretçilerin erozyon, toprak kayması ve çöp sorunu gibi çevresel risklere yönelik yüksek farkındalığı.	**Çevre Kirliliği:** Çöp sorununun katılımcıların önemli bir kısmı tarafından dile getirilmesi.	**Özel İlgi Turizmi:** Jeoturizm, fotoğraf turizmi, inanç turizmi ve macera turizmi gibi niş pazarlara yönelme imkânı.	**Pandemi/Kriz Dönemlerinde Seyahat Kısıtlamaları:** Küresel sağlık krizleri veya ekonomik daralmaların turizm talebini olumsuz etkilemesi.

Sonuç

Bu çalışma, Mersin ili Silifke ilçesinde bulunan Cennet-Cehennem Obrukları'nın ekoturizm açısından sahip olduğu potansiyeli, bölgeyi ziyaret edenlerin algı ve deneyimleri üzerinden nitel bir yaklaşımla değerlendirmeyi amaçlamıştır. Turizm planlamasının merkezine ziyaretçi geri bildirimlerini koymak, alanın mevcut durumunu tespit etmek ve sürdürülebilir yönetim stratejileri geliştirmek açısından hayati önem taşımaktadır (Sayın ve Karaman, 2019; Akmaz, 2024; Artuğer vd., 2024). Elde edilen bulgular, obrukların ziyaretçiler tarafından çok yönlü ve güçlü bir çekim merkezi olarak algılandığını göstermektedir.

Araştırmanın ilk teması olan "ziyaret motivasyonları ve deneyim" bağlamında katılımcıların çoğunluğu; alanı merak duygusuyla, doğayı deneyimlemek amacıyla ve popüler bir destinasyon olması sebebiyle ziyaret ettiklerini belirtmiştir. Obrukların yakın çevresinde Kızkalesi, Astım Mağarası ve Üç Güzeller Mozaiği gibi diğer tarihi/doğal değerlerin bulunması, kısa sürede birçok alana ulaşım imkânı sunarak ziyaret motivasyonunu artırmaktadır. Bu durum ekoturizm ve jeoturizm alanyazınıyla doğrudan örtüşmektedir (Weaver, 2001; Fennell, 2021). Ancak bu olumlu deneyim, alandaki fiziksel zorluklar nedeniyle sekteye uğramaktadır. 452 basamaklı dik merdivenlerin yoruculuğu, mevcut asansörün yalnızca çıkış için kullanılması, dinlenme alanlarının ve güvenlik korkuluklarının yetersizliği ziyaretçi memnuniyetini düşürmektedir. Bölgenin çekiciliğinin sürdürülebilir kalması için bu fiziksel sorunları giderecek altyapı iyileştirmelerinin ivedilikle yapılması gerekmektedir.

Araştırmanın ikinci teması olan "tanıtım, ulaşım ve hizmet imkânları" boyutunda, turistik potansiyeli sınırlandıran temel engeller saptanmıştır. Katılımcılar; bölgenin tanıtımının yeterli olmadığını, yönlendirme tabelalarının eksik olduğunu ve özellikle engelli ulaşımı için çeşitli altyapı yetersizliklerinin bulunduğunu belirtmişlerdir. Bu anlamda, merkezi bölgelere turist bilgilendirme (Tourist-Info) büroları kurularak; bölgede yer alan her bir tarihi ve kültürel noktanın görselleri, özellikleri, neler sunduğu ve ulaşımın en kolay nasıl sağlanabileceğine dair bilgilendirmeler yapılması bölgenin ziyaretçi sayısına önemli bir etki yapacaktır. Her mekânda olması gerektiği gibi, tarihi ve kültürel alanlarda da engelli bireyler için gerekli fiziksel düzenlemelerin yapılması elzemdir. Bu düzenlemeler hem engelli bireylerin hayatın her noktasında var olabilmelerini sağlayacak hem de insana verilen değerin ve gösterilen saygının bir göstergesi olacaktır. Katılımcılar, bölgede bulunan işletmecilerin genel olarak olumlu bir tutuma sahip olduğunu belirtseler de fiyatlar konusunda çeşitli eleştirilerde bulunmuşlardır. Bu nedenle,

bölgede bulunan işletmelere fiyat standardı getirilmesi ve bunların denetime tabi tutulması bölgeye uzun vadede yarar sağlayacaktır.

Araştırmanın üçüncü teması olan "kültürel değerler ve sürdürülebilirlik algısı" çerçevesinde, ziyaretçilerin bölgeyi genellikle Astım Mağarası veya yakın çevresi ile birlikte ziyaret ettikleri görülmektedir. Ayrıca katılımcıların doğal yapıyı tehdit eden heyelan, erozyon ve çevre kirliliği/çöp sorunu konularında ciddi kaygıları da vardır. Bu durum, yerel katılım ve çevresel korumayla alakalı alanyazın (Gössling ve Hall, 2006; Honey, 2008) ile paralellik göstermektedir. Günümüzde çevre kirliliği ya da çevrenin kirletilmesi her alanda olduğu gibi tarihi ve kültürel alanlarda da karşılaşılan bir durumdur. Kirlilik, doğal olarak ziyaret edilen bölgeye olan bakış açısını olumsuz yönde etkilemektedir. Ücret ödenerek ziyaret edilen tarihi ve kültürel bir alanda bu durum ile karşılaşılması, olumsuz etkiyi daha da artırmaktadır. Gerek yerel yönetimler gerekse de müze idaresi, bölgenin temiz tutulması için daha özverili olmak durumundadır. Çevrenin temizlenmesinden daha önemlisi, çevrenin kirletilmemesidir. Bu noktada hem bölgede yaşayan yerel halkın hem de bölgeyi ziyaret eden turistlerin bu konuda hassasiyet göstermesi gerekmektedir.

Özetle bu çalışma, ekoturizm alanlarının yönetiminde ziyaretçi algı ve deneyimlerinin merkeze alınmasının önemini vurgulamakta ve bölgesel turizm planlamalarına yönelik somut öneriler sunmaktadır. Elde edilen bulgular, Cennet-Cehennem Obrukları'nın sahip olduğu jeomorfolojik ve mitolojik çekiciliklerle kitle turizmine alternatif, güçlü bir ekoturizm potansiyeli taşıdığını doğrulamaktadır. Ancak bu potansiyelin sürdürülebilir bir modele dönüştürülerek tam anlamıyla değerlendirilebilmesi için; dijital pazarlama stratejileriyle desteklenen etkin tanıtım faaliyetlerinin yürütülmesi, alanın fiziksel altyapısının engelsiz turizm hedeflerine uygun olarak iyileştirilmesi ve artan turizm baskısına karşı çevresel duyarlılığın (çöp ve erozyon yönetimi) artırılması şarttır. Tüm bu süreçlerde kalıcı başarının anahtarı, sürdürülebilirlik bilincinin yöre halkı tarafından benimsenmesi ve yerel halkın turizm planlaması/yönetişimi süreçlerine aktif katılımının sağlanmasıdır.

Kaynakça

Akdağ, G. (2013). Bir ekoturizm aktivitesi olarak mağara turizmi: Mersin mağaraları envanter çalışması. *II. Doğu Akdeniz Turizm Sempozyumu*. Çukurova Üniversitesi Karataş Turizm ve Otelcilik Yüksekokulu, Adana, Türkiye.

Akmaz, A. (2024). Helal konseptli otel işletmelerini tercih eden müşterilerin şikâyet ve memnuniyetlerinin değerlendirilmesi: Halalbooking.com müşteri yorumları (2019-2023). *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (35), 411-434.

Akşit, S. (2007). Doğal ortam duyarlılığı açısından sürdürülebilir turizm. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (23), 441-460.

Arpacı, Ö., Zengin, B., & Batman, O. (2012). Karaman'ın mağara turizmi potansiyeli ve turizm açısından kullanılabilirliği. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, *14*(23), 59-64.

Artuğer, S., Sayın, K., & Kilinç Şahin, S. (2024). The effect of social servicescape on price fairness and customer trust: a study in coffee shops. *British Food Journal, 126*(7), 2982-2998.

Buckley, R. (2012). Sustainable tourism: Research and reality. *Annals of Tourism Research*, 39(2), 528-546.

Burbery, T. J. (2021). *Geomythology: How common stories reflect Earth events*. Routledge.

Ceballos-Lascurain, H. (1987). The future of ecotourism. *Mexico Journal*, January(1), 13-14.

Ceylan, D. (2023). Nitel araştırma yöntemi. D. İlic, İ. Aydoğdu ve R. Bubur (Ed.), *Sosyal & Beşerî Bilimlerde Araştırma ve Değerlendirmeler-1* içinde (ss. 1–31). Gece Kitaplığı.

Doğanay, H., & Zaman, S. (2001). *Türkiye turizm coğrafyası*. Çizgi Kitabevi.

Dowling, R. K. (2011). Geotourism's global growth. *Geoheritage*, *3*(1), 1-13.

Dünya Turizm Örgütü (UNWTO). (2005). *Making tourism more sustainable: A guide for policy makers*. https://www.e-unwto.org/doi/abs/10.18111/9789284408214, Erişim Tarihi: 25.12.2025.

Efe, F. (2020). Cennet Cehennem Obrukları (Korykion Antron). İçinde N. Kozak (Ed.), *Online Türkiye Turizm Ansiklopedisi*. https://turkiyeturizmansiklopedisi.com/cennet-cehennem-obruklari-korykion-antron, Erişim tarihi: 11.12.2025.

Erdoğan, N. (2003). *Çevre ve (eko)turizm*. Erk Yayıncılık.

Eser, N., & Kanca, B. (2022). Google trendler verileri ile ekoturizm kavramının incelenmesi. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 11*(2), 798-814.

Fennell, D. A. (Ed.). (2021). *Routledge handbook of ecotourism*. Routledge.

Ford, D., & Williams, P. D. (2007). *Karst hydrogeology and geomorphology*. John Wiley & Sons.

Gössling, S., & Hall, M. C. (2006). *Tourism and global environmental change: Ecological, social, economic and political interrelationships*. Routledge.

Hazarhun, E., & Koçak, Y. (2019). Manisa ilindeki otel işletmelerinde otel şeflerinin menü planlamasına bakış açılarının değerlendirilmesi. *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, 7(3), 1549-1572.

Honey, M. (2008). *Ecotourism and sustainable development: Who owns paradise?*. Island Press.

Kaypak, Ş. (2010). Ekolojik turizmin sürdürülebilirliği. *Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, 2(2), 93-114.

Kazancı, N., & Boyraz-Aslan, S. (2025). Brief description of the geomythological sites in Anatolia, Türkiye. *Geoheritage*, 17, Article 113. https://doi.org/10.1007/s12371-025-01160-y

Kurtoğlu, İ, Akmaz, A. ve Yenipınar, U. (2024). Mersin'de Bulunan Cennet Çöküğü Mağarası ve Cehennem Çukuru'nun Tripadvisor Uygulamasındaki Yansımaları: 2019-2024 Yılları Arasında Yapılan Çevrimiçi Yorumlarının İçerik Analizi. *II. Uluslararası Mezopotamya İnanç ve Kültür Turizmi Kongresi*, Mardin.

Kuter, N., & Ünal, H. E. (2009). Sürdürülebilirlik kapsamında ekoturizmin çevresel, ekonomik ve sosyo-kültürel etkileri. *Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 9(2), 146-156.

Migoń, P. (2018). Geoheritage and geotourism: A European perspective. *Geologos*, 24(2), 173-174.

Newsome, D., & Dowling, R. K. (2010). *Geotourism: The tourism of geology and landscape*. Goodfellow Publishers.

Newsome, D., Moore, A., & Dowling, R. K. (2012). *Natural area tourism: Ecology, impacts and management*. Channel View Publications.

Pijet-Migoń, E., & Migoń, P. (2022). Geoheritage and cultural heritage—A review of recurrent and interlinked themes. *Geosciences, 12*(2), Makale 98. https://doi.org/10.3390/geosciences12020098

Reynard, E., & Giusti, C. (2026). The landscape and the cultural value of geoheritage. In E. Reynard & J. Brilha (Eds.), *Geoheritage: Assessment, protection and management* (pp. 221–242). Elsevier.

Saltık, Z. (2020). Cennet Cehennem Obrukları (Korykion Antron). İçinde N. Kozak (Ed.), Online Türkiye Turizm Ansiklopedisi. https://turkiyeturizmansiklopedisi.com/cennet-cehennem-obruklari-korykion-antron, Erişim tarihi: 11.12.2025.

Sayın, K. (2022). Ekoturizmin yerel kalkınmaya katkısına ilişkin yerel halkın algılarının belirlenmesine yönelik Taşucu'nda bir araştırma. *Journal of Gastronomy, Hospitality and Travel*, 5(1), 133-144.

Sayın, K., & Karaman, A. (2019). Communication and productivity with guests at front office; A qualitative study on hotels. *Journal of International Management and Social Researches*, 6(11), 186-196.

Spenceley, A., & Rylance, A. (2021). Ecotourism and the sustainable development goals. In D. A. Fennell (Ed.), *Routledge handbook of ecotourism* (pp. 9–22). Routledge.

Şahin, H., Yüksel, F. A., & Görücü, Z. (2010). Korykion Antron ve Göztepesi: Eski problemler, yeni bulgular, yeni çözüm önerileri. *Adalya*, 13, 65-91.

Tapur, T., & Bozyiğit, R. (2016). Konya ili obruklarının turizm potansiyeli. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 34, 253-267.

Telecka, M. (2024). Geomythological sites as potential geotourism destinations on the example of Lublin and Roztocze regions, SE Poland. *Geomorphology*, 461, Makale 109266. https://doi.org/10.1016/j.geomorph.2024.109266

Türkmen, H. H. (2024). Küçük şehirlerde sürdürülebilir turizmin geliştirilmesi: Yönetişim ve pazarlama yaklaşımları. *G.Ü. İslahiye İİBF Uluslararası E-Dergi, 8*(8), 28-46.

Ulaş, D. (2010). Macahel'de hidroelektrik santrallerin ve ekoturizmin çevreye ve yöre halkına etkileri. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi, 21*(1), 151-158.

Uluslararası Ekoturizm Topluluğu (TIES), (2015). What is Ecotourism? The International Ecotourism Society. https://ecotourism.org/what-is-ecotourism, Erişim Tarihi: 10.10.2025.

Weaver, D. B. (2001). Ecotourism. John Wiley & Sons.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayınları.

Yiğit, M., & Akçay, S. (2022). Giresun'da Yaşayan Yerel Halkın Ekoturizme Yönelik Algılarının Belirlenmesi. Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 24, 178-189. https://doi.org/10.29029/busbed.1122641

Zorlu, K., Gül, M., Kurt, M. A., & Özbek, A. (2026). Geomyths location, usage, reason. *Geoheritage*, 18, Article 78.

Çatışma Beyanı

Makalenin yazarı, bu çalışma ile ilgili taraf olabilecek herhangi bir kişi ya da finansal ilişkileri bulunmadığını dolayısıyla herhangi bir çıkar çatışmasının olmadığını beyan eder.

Destek ve Teşekkür

Çalışmada herhangi bir kurum ya da kuruluştan destek alınmamıştır.